

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

Ehdotus: Valtionavustusta saadakseen järjestön on jatkossa esitettävä järjestön toiminnan merkitys ja vaikuttavuus nuorisotyön ja -toiminnan kannalta, järjestön toiminnan ajankohtaisuus sekä toiminnan valtakunnallisuus. Valtakunnallisuuden perusteena on jatkossa toiminta vähintään seitsemän maakunnan alueella. Avustuskelpoisuutta harkittaessa edellytetään lisäksi, että järjestö edistää nuorten yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja osallisuutta, ja että järjestön hallintoa ja taloutta hoidetaan vastuullisesti.

Lisäksi avustettavan toiminnan on oltava yleishyödyllistä ja edistettävä nuorisolain tavoitteita ja toteuttamisen lähtökohtia. Hyväksyttävänä menoina ei pidetä liiketoiminnasta tai muusta vastaavasta toiminnasta aiheutuvia menoja.

Valtionapukelpoisuuden ehtoja täsmennetään asetuksen 5 ja 6 §, joiden mukaan valtionapukelpoiseksi voidaan hyväksyä sellainen järjestö, jonka: 1) kokonaisjäsenmäärästä taikka piirijärjestöjen ja paikallisyhdistysten yhteenlasketusta henkilöjäsenmäärästä vähintään kaksi kolmasosaa on nuoria (nuorisojärjestö); 2) toiminnasta ainakin osa on nuorisotyötä ja tämä osa voidaan eritellä järjestön muusta toiminnasta (nuorisotyötä tekevä järjestö); tai 3) pääasiallinen

tarkoitus on tarjota palveluja nuorisoalan järjestöille, kunnille tai muille nuorisoalan yhteisöille (nuorisoalan palvelujärjestö).

Suomen CISV-liitto lähtökohtaisesti pitää perusteltuna nuorisoalan järjestöjä koskevia esitysluonnoksia, mutta toivoo, että esityksen jatkovalmistelussa kiinnitetään kriittisesti huomiota kahteen yksityiskohtaan.

Uudeksi arviointikriteeriksi esitetty ”järjestön toiminnan ajankohtaisuus” jää vielä varsinaisen säädöstekstin osalta tulkinnanvaraiseksi. Vaikka esitysluonnoksen perusteluissa on selvennetty, että tässä yhteydessä nuorten muuttuvia tarpeita tarkasteltaisiin nuorten elämässä, toiminnassa ja toimintaympäristössä tapahtuvien muutostrendien kautta ja että tarkoituksena ei ole reagointi satunnaisiin tai lyhyellä aikavälillä tapahtuviin muutoksiin ja ilmiöihin, jättää luonnos silti avoimia kysymyksiä uuden kriteerin osalta. Kun kyseessä on yleisavustus, Suomen CISV-liiton näkemyksen mukaan lähtökohtana tulee olla, että järjestö itse arvioi itselleen tarkoituksenmukaisimmat tavat vastata nuorten muuttuviin tarpeisiin.

Uudeksi valtakunnallisuuden perusteeksi esitysluonnoksessa on esitetty toimintaa vähintään seitsemän maakunnan alueella tai tavoittaako järjestön toiminta kohderyhmänsä muutoin maanlaajuisesti. Suomen CISV-liitto näkee vaadittavan toiminta-alueen kasvattamisen perusteltuna, mutta kyseenalaistaa uudeksi rajaksi esitetyn seitsemän maakunnan määrän tarkoituksenmukaisuuden. Esitetty uusi valtakunnallisuuden peruste saattaa myös tiukimmin tulkittuna uhata – tai ainakin jättää opetus- ja kulttuuriministeriölle valtionapuviranomaisena kohtuuttoman suuren harkintavallan - erityisesti ruotsinkielistä toimintaa tai muille kielellisille vähemmistöille suunnattua toimintaa toteuttavien järjestöjen valtionapukelpoisuutta. Samalla se saattaa siirtää resursseja itse toiminnasta toiminnan kasvattamiseen, joka jo itsessään voi olla hankalaa, etenkin pienille, mutta vaikuttavaa valtakunnallista työtä tekeville järjestöille. Suomen CISV-liitto toivookin, että tätä valtakunnallisuuden määritelmää tarkastellaan uudelleen ja mietitään, olisiko esimerkiksi nosto 5 maakunnan alueelle tarkoituksenmukaisempi ja joustavampi.

Lopuksi Suomen CISV-liitto haluaa todeta, että valtiovarainministeriön johtamassa valtionavustustoiminnan kehittämis- ja digitalisointihankkeessa selvitetään myös parhaillaan, olisivatko eri ministeriöiden valtionavustuskriteerit yhdenmukaistettavissa. Järjestöjen näkökulmasta toiminnan pitkäjänteisen suunnittelun mahdollistamiseksi valtionavustusten arviointikriteerien ei tule muuttua liian usein.

Suomen CISV-liitto pitää päivityksiä perusteltuina. Valtionapukelpoisuuden peruminen tulisi sovellettavaksi todennäköisesti vain yksittäistapauksissa silloin, jos järjestön toiminta ei enää täytä nuorisolaissa tai sen nojalla säädettyjä valtionapukelpoisuuden edellytyksiä.

Huomautamme kuitenkin, että lakiluonnoksen esitetty 23 § yksityiskohtaisine perusteluineen keskittyy ainoastaan kelpoisuuden perumiseen liittyvään sääntelyyn. Järjestöllä tulee olla jatkossakin mahdollisuus hakea valtionapukelpoisuutta uudelleen, kun järjestön toiminta täyttää valtionapukelpoisuuden edellytykset. Tältä osin selvyyden vuoksi Suomen CISV-liitto esittää esitysluonnoksen yksityiskohtaisten perusteluiden täydentämistä.

Uutena hallintotasona toimiva hyvinvointialue on perustellusti huomioitava myös nuorisolaissa.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

-

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

-

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-

Hyötylä Konsta
Suomen CISV-liitto ry